

## PROŠIRENJE VENA (Varices cruris)

PROŠIRENJE VENA Varices cruris. Nazivom varikozne promjene na nogama su označena vrećasta ili vretenasta proširenja površnih vena nogu koja čine 95% svih proširenja vena u ljudskom organizmu. Bolest je češće zastupljena kod žena nego kod muškaraca. Najčešća lokalizacija proširenih vena je na unutrašnjoj strani potkoljenice i natkoljenice, rjeđe stražnjoj strani potkoljenice a još rjeđe obje lokalizacije. Stagnacija krvi u proširenim venama nogu dovodi do povišenja venoznog pritiska i poremećaja propusnosti kapilara s ekstravazacijom tečnosti u okolna tkiva što rezultira slabljenjem njihove prehrane te podražajem vegetativnih i somatskih živaca što za posljedicu ima subjektivne tegobe kod bolesnika. Etiološki to jest uzročno gledano proširenja vene mogu biti. Primarna (familijarna, idiopatska) koje se javljaju u 80% slučajeva a posljedica su urođene slabosti venskog zida te nesposobnosti zalistaka da obavljaju svoju funkciju. Sekundarna - postflebitična i Treći tip rijetke i neobične manifestacije na venskom sistemu kao što su arterio-venske fistule. U kliničkoj slici su izraženi osjećaji težine u nogama, peckanja, grčevi, nepetost, stezanje, toplina kože i lagana bol u nogama najčešće uveče poslije dugog stajanja, jača bol se javlja samo u slučaju tromboze. Ako bolest poprimi hroničan tok što je i najčešće javlja se otok i pigmentacija kože, ulkus, tromboflebitis a moguće je i krvarenje iz proširenih površnih vena. Liječenje proširenih vena se može provoditi 1. Konzervativno, 2. Operativno ili endoluminalnom sklerozacijom proširenih vena (laser ili radiofrekvencija) 1. Konzervativno i neoperativno liječenje se provodi nošenjem elastičnih čarapa i zavoja, povremenim stajanjem, sklerozantnom terapijom bilo sklerozantnom tečnošću ili pjenom i medikamentozno, i uglavnom je dodatak ili u nastavku hirurških, laserskih ili radiofrekventnih intervencija na venama 2. Operativno se uglavnom liječe primarni varikoziteti, sekundarni samo ako je duboka venska cirkulacija uredna. Operativni zahvati na venama nogu se izvode u lokalnoj, regionalnoj, spinalnoj i općoj anesteziji uz obavezno prethodno ispitivanje prohodnosti dubokih vena i funkcionalne sposobnosti venskih zalistaka, što se najbolje može obaviti ultrazvučnom dijagnostikom. Planiranje operativnog zahvata za svakog bolesnika mora biti individualno, ono se vrši prema lokalizaciji, stepenu i vrsti patološkog procesa na venama stopala, potkoljenice i natkoljenice uz obavezno preoperativno markiranje proširenih potkožnih vena i insuficijentnih komunikantnih vena. Najčešće su zastupljene tri vrste operativnih zahvata na venama nogu. Striping vene safene magne to jest odstanjenje glavnog stabla površnog sistema venske cirkulacije. Striping vene safene parve to jest odstranjenje manjeg stabla površnog sistema venske cirkulacije. Ligiranja insuficijentnih komunikantnih vena koje povezuju površni i duboki venski sistem uz miniflebektomije kojima se odstranjuju proširene manje površne vene Radikalni zahvat kojeg čini striping vene safene tj. Odstranjenje glavnog stabla površnog venskog sistema u zadnje vrijeme veoma uspješno zamjenjuju dvije savremene metoda (laser ili radiofrekvencija) kojima se proširena vena neodstranjuje nego se uništi temperaturom koju razvija laser ili radiofrekventni valovi. Recidivi proširenih vena poslije adekvatno izvedene intervencije: bilo hirurški laserom ili radiofrekvencijom su rijetki a ako se i pojave znatno su blaže nego ranije. Ne treba zaboraviti da je varikozna bolest, bolest progresivnog karaktera, njen tok ne teče podjednako kod svih bolesnika nego je individualan, intervenciju na proširenim venama (hirurški, laserom ili radiofrekvencijom) treba raditi da bi se umanjile postojeće tegobe ali i preduprijedile moguće komplikacije proširenih vena (tromboflebitisi, tromboembolije, dermatitisi. Ulkusi.) Jer su te komplikacije mnogo pogubnije za pacijenta od same primarne bolesti to jest od proširenih vena. Ne treba zaboraviti da se i preoperativno i postoperativno trebaju primjenjivati i metode konzervativnog liječenja.

Dr Enver Šabić specijalista opšte hirurgije specijalista ortopedije i traumatologije